

OVOCIE DUCHA A OVOCIE TELA

Stanislav Stolárík

KRÍŽOVÁ CESTA

Vydal:

RKC, Biskupstvo Rožňava

Námestie baníkov 20

048 01 Rožňava

PREDSLOV

V predslve k tejto krížovej ceste vyberám z myšlienok pastierskeho listu, ktorý som napísal na Slávnosť Panny Márie Bohorodičky v tomto roku (2024). V ňom som oznámil spoločný modlitbový úmysel v našej Rožňavskej diecéze: „Aby sme ako veriaci ľudia prinášali ovocie Ducha Svätého a s ním pokoj a Božie požehnanie do našich vzťahov.“ Oporu pre zvolený úmysel na tento rok vidíme v slovách sv. Pavla apoštola Galat’anom: „Ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrotá, vernosť, miernosť, zdržanlivosť“ (Gal 5, 22-23). Ak by sme brali vážne spoluprácu nás pokrstených a pobirmovaných s Duchom Svätým, život v našej krajine i v našich rodinách – keďže sa ešte toľkí hlásime ku viere a Katolíckej cirkvi – by bol oveľa krajší a radostnejší. Lebo sv. Pavol v tom istom liste menuje aj skutky, ktoré koná človek, ak podceňuje spoluprácu s Duchom Svätým alebo ju úplne ignoruje. Sú to: „smilstvo, nečistota, chlipnosť, modloslužba, čary, nepriateľstvá, sváry, žiarlivosť, hnevy, zvady, rozbroje, rozkoly, závisť, opilstvo, hýrenie a im podobné“ (Gal 5, 19-21). Naši predkovia to vyjadrili veľmi jednoducho: „Bez Božieho požehnania, márne naše namáhania“. Avšak uveriť týmto slovám a brať ich v živote úplne normálne, o to by sme mali asi najskôr prosieť. Lebo bez osobnej viery, ktorá formuje náš život, aj najkrajšie slová o Bohu a o viere môžeme vnímať ako nič nehovoriace poučky. Bez Božieho požehnania môžu byť naše aktivity len na našu chválu a môžu dokonca posilňovať našu pýchu. Z Božieho požehnania sa však zrodí ovocie Ducha Svätého. Naša spolupráca s Duchom Svätým má viditeľný dopad na náš pozemský život, ale dolieha aj na náš večný život. Nejde tu však len o nás, ide aj o naše bližšie či širšie okolie, ba o celý svet, do ktorého denne „vkladáme“ ovocie nášho života.

Na Vianoce znie nádherné posolstvo: „Lebo chlapček sa nám narodil... Knieža pokoja“ (porov. Iz 9,5). Prečo ale nie je všade pokoj? Jednou z príčin je neochota prijať Knieža pokoja – Ježiša Krista a jeho dar pokoja cez Ducha Svätého, čo predpokladá čistý a úprimný úmysel človeka konať dobro. Všetci sme pokúšaní nečestnými praktikami tohto sveta. O to viac potrebujeme Božiu pomoc, aby sme nekonali skutky, ktoré nám diktuje svet.

Potrebujeme prosiť o Božie požehnanie a pomoc, lebo stanovený úmysel na tento rok: „Aby sme ako veriaci ľudia prinášali ovocie Ducha Svätého a s ním pokoj a Božie požehnanie do našich vzťahov“, sa nenaplní sám, nutné je naše odhodlanie, spolupráca a záujem, aby zavládol pokoj v nás a tiež porozumenie v našich rodinách, medzi susedmi, v dedine i v meste, na pracovisku i škole, na ihrisku i všade. Civilným jazykom by sa to dalo povedať takto: Pri predkladaní projektov je potrebná naša „spoluúčasť“. Ale aj Boh chce vidieť pri predkladaní našich prosieb a prianí našu ochotu k spolupráci.

Nech Pán aj počas tejto krížovej cesty vedie naše mysle a otvára naše srdcia pre neho a pre pochopenie jeho zámeru s nami samými. Pamätajme, že sme drahí a vzácní Božím očiam (porov. Iz 43, 4) a nemalo by nám byť ľahostajné, či si Božie vyvolenie a poslanie, ktoré nám vo svete dal, vážime a naplníme. Zopakujme: od toho závisí naša večnosť a aj to, ako na ceste k večnosti pomáhame tým, ku ktorým nás Pán posiela.

V Rožňave, 6. marca 2024

✠ Mons. Stanislav Stolárik
rožňavský biskup

ÚVOD

Ďakujeme Pánu Ježišovi za prijatie kríža, v ktorom sme boli všetci prijatí za jeho najbližších. Ba aj tých, ktorí ho neprijali alebo sa od neho odvrátili – aj tých vložil do vlastnej obety na kríži. Nikto nie je z tejto obety vylúčený. Ježišova obeta na kríži však neznamená koniec. Ježiš poslal prisľúbeného Ducha Svätého, ktorého prijatím môžeme sami byť obohatení jeho darmi, ktoré sa cez nás majú stať dobrom aj pre ľudí okolo nás.

Sme na začiatku krížovej cesty, v ktorej chceme s pomocou Božej milosti v sebe posilniť správnosť rozhodnutia získavať ovocie Ducha a nežiť podľa tela, lebo taký život prináša katastrofálne následky. Prosme v modlitbe krížovej cesty za nás všetkých, aby sme našli spoločné kráčanie v živote podľa Ducha. Ovocie Ducha Svätého nech mení nás i naše okolie.

Život podľa Ducha je ponúknutý každému človekovi, lebo sa jedná o všeobecne platné princípy. Ich nezachovanie nás zničí, ako povedal Mahátma Gándhí: „Veci, ktoré nás zničia: politika bez princípu, potešenia bez svedomia, bohatstvo bez práce, poznanie bez charakteru, podnikanie bez morálky, veda bez ľudskosti a zbožná úcta bez ochoty obetovať sa.“ Gándhí jasne vymenoval niektoré princípy života podľa tela. Ony neprinesú radosť a pokoj, ale nepriateľstvá a rozbroje.

1. zastavenie – Pán Ježiš je odsúdený na smrť

*Klaníme sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.
Lebo si svojim krížom vykúpil svet.*

Každý deň robíme rozhodnutia. Niektoré sú menšieho významu, niektoré sú až celoživotné, ale netreba zabudnúť, že i jedny i druhé môžu rozhodnúť o našej večnosti. Preto rozhodnutia, ktoré robíme, nemôžeme brať na ľahkú váhu, ale musíme ich konať v zodpovednosti.

Pri prvom zastavení krížovej cesty sa dívame na Piláta, ktorému bola „daná moc zhora“ (porov. Jn 19, 11), aby vyniesol rozsudok o Kristovi. V tejto chvíli môže byť opojený mocou, ktorá mu bola daná, a tak jeho rozhodnutie s dôrazom na spravodlivosť bude slepé a ubližujúce. Avšak môže zaujať spravodlivý postoj aj napriek nepríjemným reakciám tých, ktorí si žiadajú Ježišovu smrť. Čo urobí? Rozhodne o Ježišovej smrti a „umyje si ruky“ (porov. Mt 27, 24) na znak toho, že hoci je svojprávny človek obdarený mocou, nemá problém zbaviť sa zodpovednosti. Postupuje ako ne jeden politik, ktorý aby nestratil svoju pozíciu, viac počúva rozvášnenú masu, ako by mal obhájiť pravdu a spravodlivosť. Ale iste tak nerobia len politici.

Denne konáme rozhodnutia podľa starozákonnej výzvy: „Máš pred sebou život alebo smrť“ (porov. Dt 30, 19). Aké sú naše rozhodnutia: zodpovedné, ľahkovážne, alibistické, ubližujúce...?

Správne rozhodnutia prinášajú pokoj sebe i iným.

*Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.
Aj nad dušami v očistci.*

2. zastavenie – Pán Ježiš berie kríž na svoje plecía

Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.

Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Život bez kríža neexistuje. Každý si volí „život alebo smrť“ (porov. Dt 30, 19), a teda aj kríž požehnania alebo kríž nešťastia. Sv. Pavol v liste Galat'anom píše o ovocií obidvoch krížov. Život podľa Ducha prináša nádherné ovocie: „ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť“ (Gal 5, 22-23). Život podľa tela je opravdivým krížom nešťastia, lebo jeho ovocím je: „skutky tela sú zjavné: je to smilstvo, nečistota, chlipnosť, modloslužba, čary, nepriateľstvá, sváry, žiarlivosť, hnevy, zvady, rozbroje, rozkoly, závisť, opilstvo, hýrenie a im podobné“ (Gal 5, 19-21). Aj v tomto prípade si každý človek vyberá sám. Neznamená to však, že tí, ktorí si vyvolili život podľa Ducha, v živote nikdy nepadnú; a že tí, ktorí sa oddali životu podľa tela, sa nemôžu zmeniť a povstať zo svojich hriechov a otvoriť sa Božej milosti.

Akú podobu kríža sme si vzali na plecía my sami, a ako dlho ho už nesíme? Ak sme si vyvolili kríž požehnania, s Božou pomocou ho nesme ďalej, aby sme prinášali do našich vzťahov ovocie Ducha Svätého v Božom požehnaní a v pokoji. Ak vidíme, že veľa ľudí okolo nás si na svoje ramená naložilo kríž nešťastia, prosme za nich v modlitbách, obetách, i pri tejto krížovej ceste. Boh vo svojom milosrdenstve môže zmeniť každého a vo všetkých nás nech neustále oživuje túžbu prinášať ovocie Ducha Svätého, Božie požehnanie a pokoj v tomto svete.

Láskavosťou môžeme prekonať sváry medzi nami.

Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Aj nad dušami v očistci.

3. zastavenie – Pán Ježiš prvý raz padá pod krížom

Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.

Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Kde má korene prvý pád? V pyšnej výzve Lucifera: „non serviam“ (nebudem slúžiť) Bohu najvyššiemu, aj keď ma stvoril. Prečo by mal Boh stáť vyššie ako ja? Túžba po rovnakej múdrosti a vedomosti ako má Boh sa zopakuje v raji, keď je Adamovi a Eve „zakázané jest' zo stromu poznania dobra a zla“ (porov. Gn 2, 17). V priebehu dejín v človekovi neustále rástla túžba vyrovnat' sa Bohu. „Strom poznania“ sa stal dostatočným motívom hľadania ako eliminovať alebo odstrániť Boha zo života človeka. Načo je nám taký Boh, ktorý je proti ľudskému poznaniu? Tak sa odstránili takmer všetky hranice a už malým deťom sa rafinovane podsúvajú poznatky, ktoré ony nedokážu vyhodnotiť a v konečnom dôsledku ich oberajú o detstvo.

Koľko námahy to stojí veriacich a vôbec zodpovedných rodičov, aby svoje deti uchránili od škodlivých teórií i praktických návodov, ktoré sv. Pavol pomenoval ako skutky tela. Niekedy tieto iniciatívy nedopadli dobre, až sám človek začal kričať: „Bože, prečo si to dopustil?!“ Ak to bol znova len výkrik pýchy, zlo sa neodstráni. Ak tento výkrik má v sebe i prosbu o Božiu pomoc v neriešiteľnej situácii – Boh sa zmiluje a pomôže.

Pane Ježišu, to kríž ľudskej pýchy ťa prvýkrát poslal k zemi. Pomôž nám, pre svoj prvý pád pod krížom, zbavovať sa našej pýchy v každej podobe a odhaliť krásu pokory pred Stvoriteľom.

Modloslužbu a čary prekonáme vernosťou.

Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Aj nad dušami v očistci.

4. zastavenie – Pán Ježiš sa stretáva so svojou matkou

Klaniam sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.

Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Anjel Pána zvestoval Panne Márii a ona počala z Ducha Svätého“ (porov. Lk 1, 26-38). V Nepoškvrnenej Márii, v ktorej prečistej duši prebýval trojjediný Boh, sa pôsobením Ducha Svätého tajomným spôsobom počalo jeho najkrajšie ovocie – Ježiš Kristus. Od tejto chvíle možno povedať, že najkrajším ovocím Ducha Svätého je Ježiš a jeho mama Mária. Ľudsky by sa dalo predpokladať, že Ježiš i Mária kvôli takému výnimočnému postaveniu budú požívať Božiu ochranu nedotknuteľnosti. Z tohto mylného pohľadu môžu každého vyviesť slová Simeona na Máriinu adresu: „[on] síce bude... na slávu Izraela ... ale tvoju dušu prenikne meč bolesti“ (porov. Lk 2, 29-35). Keď sa teraz stretávajú na krížovej ceste, nik nevidí v Ježišovi „slávu Izraela“, ale ani nik nevidí, ako sa do Máriinej duše vráza meč bolesti. Je vidieť Ježišovu fyzickú bolesť, ale nie je vidieť Máriinu prebodávanú dušu. Na oboch tvárach vidieť bolesť, no Ježiš vníma z Máriinej blízkosti útechu a posilu.

Aj v živote je to tak: sila ubolenej lásky jedného býva posilou i útechou pre blízkeho trpiaceho. Poznajú to najmä rodičia, keď pri utrpení svojich detí sa cítia bezmocní, no pre deti sú posilou. Ale nemohol Boh ochrániť najkrajšie ovocie Ducha Svätého – Ježiša a Máriu – od tak veľkej bolesti? Dokonca ďalšie zastavenia krížovej cesty túto bolesť ešte zväčšujú. Tým ďalším zastavením je aj súčasná situácia vo vyše 40 krajinách sveta, v ktorých sú kresťania prenasledovaní, unášaní, mučení a zabíjaní. Nikdy nevedia, či sa z kostola vrátia domov živí. Ktovie, či Mária neprežíva väčšiu bolesť, keď vidí ako v slobodných krajinách sú pokrstení a pobirmovaní tak

veľmi ľahostajní voči utrpeniu a obeti jej Syna na kríži... Sám Ježiš sa sťažuje sv. Faustíne, že najviac zraňujú jeho srdce ľahostajné duše, a kvôli nim trpel najviac v Getsemanskej záhrade (D 1228).

„Nech sa mi stane podľa tvojho slova“ (Lk 1,38) – podľa tvojej vôle, Bože. Nie je ľahké sa vžiť do Máriinho prežívania stretnutia s utýraným Ježišom, ale jej príklad nás oslovuje veľmi silno pre chvíle nášho utrpenia alebo utrpenia našich blízkych. Zároveň vieme, že ona každého z nás sprevádza na našej ceste života.

Miernosť premôže aj rozkoly.

*Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.
Aj nad dušami v očistci.*

5. zastavenie – Šimon Cyrenejský pomáha Pánu Ježišovi niesť kríž

*Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.
Lebo si svojím krížom vykúpil svet.*

Šimon Cyrenejský je donútený pomôcť Ježišovi. Ani tento skutok nebude unavenému Šimonovi zabudnutý u Boha. Ako je to v našom živote? Ktoré skutky konáme z donútenia a ktoré slobodne? Svet kričí: dieťa nie je treba vychovávať vo viere, nech sa rozhodne až keď bude dospelé. Aký vek sa tým myslí? 18 alebo 21 rokov? Nepripomeňme si len klasickú otázku: V rodinách sa preto asi nebudú s dieťaťom rozprávať, aby si až v dospelom veku vyvolilo svoj materinský jazyk? Pripomeňme si tiež veľmi silnú a aktuálnu otázku doby: Na akú vekovú hranicu sa posúva rozhodnutie človeka, keď sa jedná o zmenu pohlavia alebo o eutanáziu? Na 16 – 14 – 12 rokov? Môže dieťa v takom veku urobiť v plnej zodpovednosti

tak vážne rozhodnutie? Ako je veľmi potrebné vrátiť slo-
vám: donútenie, sloboda, výchova, formácia... ich prav-
divý obsah. Keď športovec alebo hudobník tvrdo trénujú,
ide o drezúru? Keď o každý kvet i strom sa záhradkár
a pestovateľ zodpovedne stará, aby sa raz potešil z náma-
hy svojej práce – ako to klasifikujeme?

Žiť v slobode nejde bez námahy, často i odriekania. Ale aj
Božie kráľovstvo dosiahnu „násilníci“ (porov. Mt 11,12),
čo neznamená, že takí, ktorí budú ubližovať iným, ale
ktorí si sami vyvolia namáhavú cestu k Ježišovi.

Zhovievavosť premôže aj nepriateľstvá.

*Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.
Aj nad dušami v očistci.*

6. zastavenie – Veronika podáva Pánu Ježišovi šatku

*Klaniam sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.
Lebo si svojim krížom vykúpil svet.*

Veronike, ktorá s bolesťou prežívala Ježišovo utrpenie,
sa odrazu rozžiarila tvár: na ručníku, ktorý podala krvou
spotenenému Ježišovi, bola otlačená jeho doráňaná tvár.
Za prejavovaný skutok lásky dostala obraz Ježišovej tvá-
re, ktorý viac ako na ručníku bol otlačený do jej duše.
Aj vedľa nás kráča doráňaný Kristus: často v ľuďoch
v našej blízkosti i v neustále zraňovanej Cirkvi. Ako si
v skúškach času uchovať Kristovu tvár vo svojej duši,
vo svojich slovách, vo svojom správaní? A kňazi, bisku-
pi, rodičia, zsvätení, vychovávatelia... by mali hľadať
odpoveď na otázku: ako vtlačiť do srdc nám zverených
Kristovu tvár? Presnejšie: ako sa otvoríme Bohu, aby
cez nás on sám ju vtláčal do srdc ľudí nášho okolia? Pri
hľadaní odpovede si dobre všimnime príklad Veroniky:

nezačala s masou ľudí kričať proti Ježišovi, aj keď všetci tak robili. Sama bola iniciatívna a podišla k Ježišovi s ručníkom. Možno niektorí ani nekričali, možno aj spolupúťili s Ježišom, ale neurobili nič v jeho prospech! Iba sa ticho prizerali.

Ak chceme vtlačiť Kristov obraz do sŕdc nám blízkych, prípadne ďalších, nemôžeme byť nečinní, musíme robiť konkrétne kroky a sami dávať príklad odvahy, iniciatívy a vernosti. Inak sa okolo nás zrodí nie ovocie, ale kyslé plánky. Vo svojej bolesti nezostávajme sami, no v bolesti nenechajme ani iného osamelého trpiaceho človeka.

Láska premáha rozbroje a zvady.

*Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.
Aj nad dušami v očistci.*

7. zastavenie – Pán Ježiš druhý raz padá pod križom

*Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.
Lebo si svojím križom vykúpil svet.*

Čo je príčinou Ježišovho druhého pádu? Pýcha to iste nebude, lebo Ježiš bol pokorný. Ale je to ťarcha našich hriechov a fyzická vyčerpanosť. A čo je príčinou ďalšieho pádu u človeka? Pýcha? Slabosť? S pýchou musí človek bojovať celý život, či si to pripustí alebo nie. Dnešná doba otvorila človekovi doteraz nepredstaviteľné možnosti v dobrom, ale aj v zlom. Vyvinuté technické nástroje uľahčujú prácu a predlžujú život. Avšak nie každému sú tieto vymoženosti dostupné a hrozivé zbrane hromadného ničenia dokážu zničiť veľa životov a dielo ľudského úsilia v priebehu krátkej chvíle. Táto moc zaslepila určité skupiny ľudí natoľko, že neváhajú technologicky riešiť už aj počatie života a jeho zničenie

alebo ho geneticky usmerniť až do podoby požadovaných typov ľudí. Alebo ešte budeme hovoriť o „ľuďoch“ s umelou inteligenciou?

Nemôžeme byť necitliví už pri zmrazovaní a následnom zabíjaní oplodnených embryí, lebo to sú ľudskí jedinci. To je hrozná manipulácia s ľudským životom. Sv. Ján Pavol II. povedal, že „národ, ktorý zabíja svoje deti, nemá budúcnosť!“ Tak sa vytratili v minulosti z mapy sveta viaceré civilizácie. Akú budúcnosť má svet bez úprimnej spolupráce s tým, ktorý ho stvoril?

Koľko pokory a morálnej vyspelosti je treba, aby človek neprevzal úlohu Stvoriteľa. Tu nepomôže nič iné, len citlivé svedomie človeka formované Božou milosťou podľa Ježišovho srdca. Ježiš je Kráľ neba i zeme, ktorý nepodľahol arogancii moci ako mnohí mocnári sveta. Ale sa ponížil až na smrť na kríži, no aj vtedy si masy vyvolili radšej zločinca Barabáša ako upokoreného Krista. Zmenil sa svet v tomto postoji? Nevážia si stále ľudia viac silu moci, ako obetujúcu sa službu poníženosti?

Ježišu, pretvor naše srdcia podľa svojho pokorného srdca!

Zdržanlivosť premôže rozkoly.

Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Aj nad dušami v očistci.

8. zastavenie – Pán Ježiš napomína plačúce ženy

Klaniam sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.

Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Je zaujímavé, že doteraz sme na krížovej ceste nepočuli ani jedno Ježišovo slovo. Prehovoril až teraz, keď zbadal plačúce ženy. Ku komu ich prirovnať? K Šimonovi? K Veronike? Iste nie k posmievačom a ubližujúcim. Javí sa, že neprišli za Ježišom z donútenia ako Šimon, viac sa podobali Veronike, aj keď skôr prejavili „len“ svoju spoluúčasť na jeho bolesti. Ježiš využil túto chvíľu a prehovoril, čím usmernil ich vnútornú bolesť. Je veľmi dobré, ak sa zaujímate o bolesti iných a najmä nie z donútenia. Ale najskôr si všimnime správanie našich najbližších v našej rodine. Nejednen rodič môže mať skúsenosť, že pre svoje odrastené deti už dávno nie je prorokom (porov. Jn 4, 44) a jeho slová napomenutia a usmernenia sa míňajú účinku. Ježiš to vie, a napriek tomu vyzýva plačúce ženy, aby najskôr mysleli na svojich potomkov.

Ježiš neodmietol bolestivý plač žien, sám ocenil ženu hriešnicu, ktorá mu svojimi slzami umyla nohy (porov. Lk 7, 36-50). Ako žena hriešnica urobila aj ďalšie kroky vo svojom živote; to isté očakáva Ježiš od každého. Teda nielen plač a nečinnosť, lebo tu ide o veľmi veľa – ide tu o našu spásu a spásu našich blízkych. Je to dost' náročný zápas, preto niektorí hovoria, že na to nie sú súci a pripravení. Ale pozor! Boh už keď nás povolal k životu, nám prejavil dôveru, ktorú posilnil, keď nám doprial sviatosť krstu a birmovania. To bola naša ďalšia cesta prípravy k záchrane seba i nám blízkych pre večnosť, a cesta duchovných aktivít nesmie skončiť pokiaľ budeme žiť.

Čo si teda z toho vziať ako usmernenie? Nech sa nikto nebojí prísť za Ježišom s bolesťou v srdci a aj s plačom,

lebo on volá k sebe všetkých ubolených (porov. Mt 11, 28-30). Ale dovoľme Ježišovi, aby nám ukázal pravdu o našom stave a stave našich blízkych, lebo táto pravda býva často zahmlená prúdom slz a nečinnosťou. Ježiš to tak nechce. Podľa slov Svätého Otca Františka chce, aby sme boli neustále „tvoriví“ pri evanjelizovaní seba a nášho okolia.

Miernosť a radosť z viery potláčajú sváry.

Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Aj nad dušami v očistci.

9. zastavenie – Pán Ježiš tretí raz padá pod krížom

Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.

Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Skončia sa niekedy pády človeka i ľudstva? Odpovedať môžeme len takto: čím viac budeme spolupracovať s naším Stvoriteľom, tým bude menej pádov. Ježiš však bol úplne zajedno s Otcom (porov. Jn 10, 30), a predsa sa nevyhol ani tretiemu pádu na krížovej ceste. Jeho pády nie sú dôsledkom jeho previnení voči Otcovi. Ich príčinou sú naše hriechy. Začali klamstvom diabla v raji a odvtedy je diabol stále „otcom lži“ (porov. Jn 8, 44). A zároveň, každý človek, ktorý sa uchyluje ku klamstvu, sa vždy stáva v nejakej miere pomocníkom „otca lži“. Masívne šírenie nepravdy a polopravdy cez médiá, ústa politikov, ale aj iných ľudí je tak silné, že jednoduchý človek už ani nedokáže jasne odlíšiť pravdu od klamstva. Ak sa ešte aj právo stane nástrojom skutkov nepravdy, pravda sa v živote oslabuje alebo sa zo života vytráca. Najhoršie na tom je to, keď upozornený človek už ani nechce poznať pravdu.

Ježiš je Cesta, Život, ale aj Pravda (porov. Jn 14, 6), a má opozíciu v „otcovi lži“. Veriaci človek je pozvaný ísť za Ježišom, ktorý je Pravdou, no zároveň je pod tlakom „otca lži“ a tých, ktorí mu pomáhajú. Klamstvo je predovšetkým hriech, ktorý najviac prekáža človekovi, aby správne rozlišoval. Koľko pádov a nešťastia spôsobuje služba klamstvu, no zdá sa, že je ťažko odvrátiť sa z cesty klamstva. Mučeníci, vyznávači, ale aj mnohí obhajcovia pravdy vo svete dávajú svedectvo o tých, ktorí „horia za pravdu“. Ježiš kvôli vernosti pravde vzal na seba kríž, ale ťarchu tohto zápasu vidíme aj v jeho treťom páde. Aký je môj záujem o pravdu? Alebo som vždy spokojný s názorom väčšiny? Ježiš aj napriek utrpeniu a krížu neprikyvoval ľahostajnej alebo zmanipulovanej väčšine. Aj takto plnil Ježiš Otcovu vôľu. Dokonca on Otcovu vôľu nielen plnil, ale ju aj miloval. Plniť Otcovu vôľu bolo „jeho pokrmom“ (porov. Jn 4, 34). Otcova vôľa nie je nikdy proti pravde.

Dobrota premôže všetky zvady.

*Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.
Aj nad dušami v očistci.*

10. zastavenie – Pána Ježiša vyzliekajú zo šiat

*Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.
Lebo si svojím krížom vykúpil svet.*

Ježiš je nedôstojne pozbavený svojich šiat. Svet si obľúbil nahotu a dobre za ňu platí. No najviac doplácajú tí, ktorých svet dostal cez zle uvažujúcich ľudí do situácie ľudskej biedy v plnej nahote. Ako však pomôcť tým, ktorým vyhovuje život bez ochoty zmeniť sa a viac sa usilovať o dôstojný život?

Nahota nie je viazaná len na odev, ona svedčí aj o duchovnom stave človeka, ktorý nezakryjú ani vonkajšie znaky, slová a gestá. Prečítať však prázdnotu slov a správanie vnútorne chudobného človeka dokáže len ten, kto denne prosí Pána: „Chcem, Pane, rásť.“ Problém je často v tom, že „rovný rovného si hľadá“, pričom sa zabúda na iné pravidlo: „pri šľachetnom človekovi sa aj ty staneš šľachetný“, no „slaboduchý človek ťa stiahne na svoju úroveň“. Nahota je dvojsečná zbraň. Je negatívna, keď zbavuje človeka dôstojnosti, a je pozitívna, keď každému odhalí nahotu pravdy o sebe. Túžba po nahej pravde o sebe pozorne sleduje aj to, ktorým rečiam sa venuje najviac času, dôvery a pozornosti. Následne potrebuje človek veľkú dávku citlivej úprimnosti, aby si priznal, či slová Ježiša, Zákona a Prorokov nie sú len niekde ďaleko od neho ako nejaká ozdoba. Potvrdzujúcim znakom takého stavu môže byť aj vnútorné presvedčenie, že na svojom duchovnom živote už nič nepotrebujem meniť a vylepšovať. „Chcem, Pane, rásť“ – ukáž mi nahú pravdu o sebe, aby som prinášal do ľudských vzťahov ovocie Ducha Svätého, Božie požehnanie a pokoj.

Radosť viery víťazí nad smilstvom, nečistotou a chlipnosťou.

*Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.
Aj nad dušami v očistci.*

11. zastavenie – Pána Ježiša pribíjajú na kríž

Klaniam sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.

Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Ježiš sa nechá pribiť na kríž. Každý človek sa v živote tiež nechá pripútať k niečomu. Alebo aj sám a slobodne k niečomu pevne prilipne. Treba si uvedomiť, že toto pevné spojenie ho ovplyvní možno aj na celý život. Ak sa už malé dieťa pripúta k televízoru, internetu či k iným „hračkám“, dostáva sa do sveta ilúzie a neskôr sa nedokáže správať zodpovedne. A ak sa k tomu stratí aj teplo domova, v ktorom môže chýbať jeden z rodičov alebo „náhradní rodičia“ sa menia – je veľmi ohrozené vnútorné dozrievanie tohto človeka.

Milí rodičia, vás k sebe pripútalo, nerozlučiteľne spojilo sviatostné manželstvo. Sviatostná sila je veľká, ale treba sa o ňu starať. Manželská a rodičovská jednota je najlepšou zárukou, aby deti v rodine sa cítili a rástli bezpečne a raz aj ony takto pokračovali vo svojom živote.

Ježišovo pribítie na kríž, ako aj celá krížová cesta, je vrcholným prejavom jeho lásky a obety voči nám. Manželská jednota, vernosť a vytrvalosť – ale aj vytrvalosť vysvätených, zasvätených Božích služobníkov – je tiež sprevádzaná obetou, ktorá bez lásky k povolaniu nevydrží: „Kto položí ruku na pluh, a obzerá sa späť, nie je súci pre Božie kráľovstvo“ (Lk 9, 62). Teda – kto položí ruky na pluh, nech sa neobzerá iným smerom, ale nech svoje ruky na pluhu životného povolania pevne ponechá. Láska a obeta sú najkrajším nástrojom pre to, ako vytrvať. Odovzdať svoj kríž povolania Ježišovi zachraňuje nás i svet. Lebo ak sme pripútaní ku krížu, všetko smeruje k večnému dobru.

K čomu som pripútaný teraz? To, k čomu som pripútaný,

je pre mňa výhra alebo to môže byť pre mňa aj večná prehra? Dnes to veľmi zodpovedne zhodnotím, aby som neprinášal v živote otrávené ovocie, ktoré môže nakaziť toľkých iných ľudí.

Zdržanlivosť ako liek na rozbroje.

Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

Aj nad dušami v očistci.

12. zastavenie – Pán Ježiš na kríži zomiera

Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.

Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Je to veľmi symbolické, keď Ježiša pribitého na kríž, teraz aj s nástrojom jeho smrti, vsádzajú do vopred pripravenej jamy. V prírode je to inak. Jama sa vykope pre mladý stromček a nejaký čas sa bude čakať na ovocie, ktoré sa na ňom urodí. Kríž s Ježišom na Golgote je už hotový „strom“, pripravený priniesť ovocie. Ovocie stromu kríža na Golgote už možno vnímať v slovách odpustenia. Katom: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia“ (Lk 23, 34). Kajúcemu zločincovi: „Dnes budeš so mnou v raji“ (Lk 23,43). Aj v slovách zverenia nás všetkých pod Máriinu ochranu: „Žena, hľa, tvoj syn!“ (Jn 19, 26), ale aj v slovách, v ktorých každému odporúča prijať Máriu do svojho domu: „Hľa, tvoja matka! A od tej hodiny si ju učeník vzal k sebe“ (Jn 19, 27).

Ak pšeničné zrnko potrebuje odumrieť, aby bola bohatá úroda, tak Ježišova smrť na kríži bude odteraz neustále ponúkať ovocie života všetkým až do konca sveta. Smrť nezvítazila, len sa podľa prirodzeného zákona prejavila. Každé pravé ovocie Ducha Svätého sa zrodí len pre obeť Ježiša Krista na strome života na kríži. No najväčšia sila

vytryskla z Ježišovho prebodnutého boku. Krv a voda, milosť a posila sviatosti Cirkvi. Na Ježišovu smrť zareagovala príroda zemetrasením, opona v chráme sa roztrhla a nastalo ticho po celej zemi, do ktorého zazneli Ježišove víťazné slová: „Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha“ (Lk 23, 46).

Pochybovači asi skôr zachytili jeho predchádzajúce slová adresované Otcovi: „Bože môj, prečo si ma opustil?“ (Mt 27, 46). V ťažkých chvíľach života je to častý výkrik človeka, ktorý veci zvykol brať do svojich rúk. Veľa sa modlíme za umierajúcich, napr. Korunku Božieho milosrdenstva, aby aj keď sa ťažko lúčia so svetom, dotknutí Božou milosťou aj oni víťazne zvolali: „Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha!“ Boh koná aj vtedy, keď si myslíme, že to nie je tak.

Nech na kríži umrie aj každá žiarlivosť a závisť.

*Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.
Aj nad dušami v očistci.*

13. zastavenie – Pána Ježiša snímajú z kríža a kladú do lona jeho matky

*Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.
Lebo si svojím krížom vykúpil svet.*

Dve najkrajšie ovocia Ducha Svätého – Ježiš a Mária, sú už spolu, síce ešte nie v nebi, ale v tichom objatí. V Máriinej duši ešte doznieva bolesť krížovej cesty, ale možno si opakuje Ježišove slová z kríža: „Je dokonané“ (Jn 19, 30). Svet si myslí, že „problém“ s Ježišom je navždy uzavretý, ale Mária vie, že Ježišova smrť na kríži završuje vykúpenie. Ako veľmi treba byť mariánsky a spolupracovať s Duchom Svätým, aby sme aj v bezná-

dejných chvíľach rozpoznali Božie pôsobenie. Umučený Ježiš nie je v objatí smrti, aj keď zomrel na kríži. Je v objatí Panny Márie a keďže jeho pestún sv. Jozef už nebol medzi živými, akoby v tej chvíli objímal Ježiša už z druhej strany života, ktorú ľudským okom ešte nerozpoznávame.

Z ľudského hľadiska je iste veľkou posilou byť pri umieraní v objatí alebo aspoň blízkosti milovanej osoby. Teda osoby, ktorá milovala nás a ktorú sme aj my milovali. Pri dôležitom prechode do večnosti by malo byť veľkou túžbou aj v našom živote, umierať v náručí Márie a sv. Jozefa – patróna dobrej smrti. Lenže ak sme ich nemilovali počas svojho života, budeme túžiť po ich prítomnosti pri našom umieraní? Pamätať na záver svojho života nebude útekem od starostí i radostí bežného života. Práve naopak – pamätať na skončenie pozemského života môže v každom človekovi živiť vedomie správať sa zodpovedne, lebo ešte aj po smrti sa bude treba zodpovedať pred Bohom – najvyšším sudcom. Ak však budeme počas svojho života živiť v sebe úctu k Panne Márii a sv. Jozefovi, s ich pomocou získame najdôležitejšie ovocie, aké vôbec môže človek získať – večnú blaženosť.

Láska Máriinho objatia zvíťazí nad každým zlom.

*Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.
Aj nad dušami v očistci.*

14. zastavenie – Pána Ježiša pochovávajú

*Klaniam sa ti, Kriste, a dobrorečíme ti.
Lebo si svojim krížom vykúpil svet.*

„Prach si a na prach sa obrátiš!“ (Gn 3, 19) je veľmi vážna pripomienka človekovi, nech sa nachádza v akejkoľvek životnej pozícii. Každý sa vráti do zeme, z ktorej bol vzatý (porov. Gn 3, 19). Popolec na našich čelách na Popolcovú stredú tiež jasne pripomína druhú možnosť uloženia po skončení života – byť popolom v urne či inde. To naozaj bude definitívny koniec? Ak by to tak bolo, tak aj Ježišova krížová cesta by nemala zmysel. O tom sme aj doteraz rozjímali a povzbudzovali sa v zodpovednosti za to ako žijeme, myslíme, hovoríme...

Vždy si predstavme, že všetko, čo v živote konáme, ukladáme akoby do jamy hrobu. Skutky tela, ktoré síce mohli priniesť chvíľkovú radosť, zvyknú končiť zle. Na druhej strane získavanie ovocia Ducha Svätého nebýva vždy ľahké, ale do ľudských vzťahov vnáša Božie požehnanie a pokoj. Až napokon – obe semená – skutkov tela i skutkov Ducha uložené do jamy hrobu – vydajú vo svojom čase úrodu. Skutky Ducha prinesú ovocie pre večnú blaženosť; skutky tela pre večné zatratenie. Môžeme si to predstaviť i takto: skutky tela hádzeme neustále do jamy ako čosi nepotrebné, čo nám v živote škodí a čoho sa chceme zbaviť, aby nás to nezničilo. Skutky Ducha vkladajme do jamy živnej pôdy ako vzácne semená, lebo máme nádej, že čo zasadíme, to vyrastie – a podľa zasadeného raz bude vyzerat' ovocie. Presne tak, ako v záhradke túžime, aby tam vyrástlo to, čo sme zasadili.

Preto uloženie Ježišovho tela do hrobu posilňuje nádej stvorenstva, ktoré začína meniť svoju tvárnosť. Hrob nie

je koniec a vždy ostane prázdny skrze Kristovo utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie a to po každom človeku, a nielen preto, že sa rozloží, ale preto, lebo každý človek vo svojom živote pokračuje. Odteraz sa dívajme na každý hrob ako na dočasné miesto uloženia, lebo každý, kto uverí v Krista a bude s ním prežívať život na zemi, „bude žiť naveky“ (Jn 11, 25).

Ešte počas života pochovajme do hrobu zbytočnosti všetky zlá tela.

*Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.
Aj nad dušami v očistci.*

ZÁVER

Kristov kríž je často prirovnávaný k „stromu života“, ktorého ovocím je naše vykúpenie. Ježiš s veľkou bolesťou oznamuje cez sv. Faustínu ako ho zarmucuje nezáujem ľudí o Božie milosrdenstvo, ktoré nám získal na kríži. Časť ovocia kríža zhrnul sv. Pavol v liste Galat'anom, v nám známom texte: „láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť“ (Gal 5, 22-23). Iným, ale výrazným znakom ovocia Ducha sú stabilné manželstvá a rodiny, kňazské povolania a povolania zasväteného života. Kde sú rozbité rodiny alebo neochota uzatvárať sviatostné manželstvá; kde nie je ochota prijímať deti ako Boží dar; kde sa chce urýchliť odchod zo sveta starým, chorým či inak skúšaným; kde nie je dostatok duchovných povolaní; kde medzi ľuďmi nie je pokoj, úcta, odpustenie, pravda a porozumenie, ... tam sa nežije podľa Ducha a zabúda sa na Kristovu obeť na kríži.

Ovocím rozjímania o Ježišovej krížovej ceste má byť tiež prehodnotenie pravdy o sebe. Čo ma dnes zvlášť oslovilo na krížovej ceste? V čom sa mám napraviť a čo by som mal vylepšiť? Alebo som so svojím duchovným životom tak spokojný, že už v ňom nič nemôže byť lepšie? Poďakujme Pánu Ježišovi za jeho obeť na kríži, buďme otvorení milostiam, ktoré nám získal a prosme Ducha Svätého o pomoc: „Duch Svätý, príď do môjho srdca. Posilni moju vôľu, aby som ťa chcel počúvať a robil to, čo mi navrhuješ“. Lebo ak budeme dôverovať a robiť aj konkrétne kroky, s Božou pomocou skutkami Ducha premôžeme alebo aspoň veľmi oslabíme všetky skutky tela.

Dôverujme Bohu, ktorý dôveruje aj nám, keď nás pozval sprevádzať Ježiša na krížovej ceste a pomáhať mu niesť kríž, ktorý je „znakom spásy“. Je to náročný zápas, ale

cíťme sa poctení Božou dôverou, že nás pozval k spolupráci. Ani pri kolektívnych športoch nepostavia do náročných zápasov hocikoho. Nás – každého jedného – Boh postavil do tohto zápasu záchrany sveta – aby každý podľa svojich schopností a možností bol aktívny v diele spásy seba i iných. Poďakujme Bohu za túto dôveru a podľa Ježiša nielen to plňme ako Otcovu vôľu, ale Otcovu vôľu aj milujme.

Končíme naše rozprávanie o Ježišovom utrpení na krížovej ceste. Ježiš povedal sv. Faustíne: „Najviac milosťi udeľujem dušiam, ktoré zbožne rozjímajú o mojom umučení.“ (D 737) a: „Najviac sa mi páčiš, keď rozjímaš o mojom bolestnom umučení. Spájaj svoje malé utrpenia s mojím bolestným umučením, aby mali nekonečnú hodnotu pred mojou velebou“ (D 1512). Svätý Otec František nám odporúča jednoduchý spôsob: Denne sa modliedajme päťkrát modlitbu Otče náš k piatim Kristovým ranám. Aj takto môžeme denne ďakovať Ježišovi za dar vykúpenia.

RADOSTNÝ DOSLOV

Krížová cesta by bola len hrozným utrpením jedného človeka, keby sa nenaplnili Ježišove slová: „Zborte tento chrám a za tri dni ho postavím.“ Apoštoli potom, keď vstal z mŕtvych, porozumeli, že to hovoril o chráme svojho tela (porov. Jn 2, 19-22). Keď hneď po zmŕtvychvstaní oslovil svojich blízkych radostným pozdravom: „Pokoj vám!“ (Jn 20, 19), boli natešení i rozpačití. Nebolo jednoduché porozumieť hlboké tajomstvo udalosti, ktorá sa stala. Príkladom sú napr. emauzskí učeníci, ktorí s ním strávili nejaký čas a prešli spolu kus cesty, ale ho ani nespoznali (porov. Lk 24, 13-35).

My už nie sme tí, ktorí sú prvými svedkami Kristovho zmŕtvychvstania. My na záver každej Veľkonočnej vigílie už dvetisíc rokov radostne spievame: „Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych. Aleluja, chváľme Boha (Eucharistická procesia na oslavu vzkrieseného Pána). Radujme sa! No značná časť sveta, ktorá kedysi vybudovala svoju kultúru na kresťanských hodnotách – je už menej citlivá aj na veľkonočný chválospev.

Spomeňme si na príbeh boháča, ktorý sa po smrti v bolestiach díva na šťastného Lazára v Abrahámovom lone. Rád by prebehol k nemu, ale už sa nedá. Urobí však pokus o záchranu svojich bratov, ktorí ešte žijú na zemi. Chce ich zachrániť, aby sa zmenili – cez posla, ktorý príde od Abraháma, no dostane mrazivú odpoveď: „Aj keby niekto vstal z mŕtvych, neuveria!“ (porov. Lk 16, 19-31).

Za koľkých ľudí, aj našich a nám blízkych môžeme povedať, že je to tak. A tak za koľkých ľudí máme znova prosiť, aby pre silu Kristovho zmŕtvychvstania ožila aj ich viera. Ježišu, dôverujeme ti, že naše prosby vyslyšíš a že naši duchovne mŕtvi bratia a sestry znova povstanú zo svojich pascí ľahostajnosti ba až nevery a nanovo sa v ich srdci a žilách rozprúdi zdravá krv viery, čo sa prejaví aj v ich živote. Ježiš dokázal vykonať ľudsky nemožné. Svojou božskou mocou to dokáže urobiť aj v srdciach tých, za ktorých budeme prosiť. To bude najkrajšie ovocie našich modlitieb a obiet. Ale plnú sladkosť ovocia získanú Ježišom na kríži a zmŕtvychvstaním dosiahne každý až v nebi. „Lebo kto verí vo mňa, bude žiť naveky“ (porov. Jn 11, 25-26). „Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby ne zahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život“ (Jn 3, 16).

Na úmysel Svätého Otca

Otče náš... Zdravas Mária... Sláva Otcu...

Pane Ježišu Kriste, vypočuj Svätého Otca M., svojho námestníka, aby dosiahol všetko, o čo prosí v tvojom mene od nebeského Otca. Lebo ty žiješ a kraluješ na veky vekov. Amen.

Modlitba za diecézu a za otca biskupa

Trojediný Bože, tvoj ľud zverený do pastierskej starostlivosti nášho diecézneho biskupa Stanislava, pokorne ťa prosí, posilňuj ho, aby nás skrze evanjelium a Eucharistiu zhromažďoval v Duchu Svätom ako partikulárnu Cirkev za požehnanej spolupráce duchovenstva, aby sme všetci vytvárali jednu, svätú, katolícku a apoštolskú Kristovu Cirkev.

Bože, na orodovanie nášho patróna sv. Jána Nepomuckého ťa prosíme, udeľ nám milosť, aby sme skrze tvoje nesmierne milosrdenstvo dosiahli dary, o ktoré ťa vrúčne prosíme.

Dobrotivý Otče, ako Preblahoslavená Panna Mária bedlila nad pozemským životom tvojho Syna, tak sme i my v našej diecéze pociťovali jej mocnú ochranu. Na jej príhovor i naďalej daj nám tešiť sa stálemu zdraviu tela a duše, ochraňuj nás v ťažkostiach tohto života a prived' nás do večnej radosti. O to ťa prosíme skrze Krista, nášho Pána. Amen.

